

ข่าวจากหนังสือพิมพ์ แนวหน้า
ฉบับวันอังคารที่ 23 มกราคม พ.ศ.2561

คอลัมน์รักษัเกษตร : ลดต้นทุนการผลิต ด้วยปุ๋ยพืชสด

คำถาม ขอทราบข้อมูลความรู้เรื่อง ปุ๋ยพืชสด มีอะไรบ้าง และมีประโยชน์อย่างไรบ้างครับ

ทองสนาน อินทร์เจริญ อ.น้ำป่าด จ.อุตรดิตถ์

คำตอบ

ปุ๋ยพืชสด เป็นปุ๋ยอินทรีย์ชนิดหนึ่ง ที่ได้จากการไถกลบเศษพืชทั้งหมด อันได้แก่ ต้น ใบ กิ่ง ก้าน และราก ที่ยังสดอยู่ผสมลงไปในดิน เมื่อซากพืชที่เน่าเปื่อยผุพังแล้ว จะช่วยเพิ่มอินทรีย์วัตถุและธาตุอาหารให้แก่ดิน เป็นประโยชน์ ต่อพืชที่จะปลูกตามมา ปุ๋ยพืชสดจะช่วยบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ ช่วยปรับปรุงโครงสร้างของดิน ทำให้ดินมีความร่วนซุย มีการระบายอากาศได้ดี ช่วยให้ดินมีการอุ้มน้ำได้ดีขึ้น ลดอัตราการสูญเสียน้ำดินอันเกิดจากการชะล้าง ทั้งยังช่วยในการปราบวัชพืชบางชนิดได้เป็นอย่างดีด้วย

พืชที่ใช้ปลูกเป็นปุ๋ยพืชสดนั้น มีหลายชนิดด้วยกัน ได้แก่ พืชตระกูลถั่ว ตระกูลหญ้า และพืชน้ำ เช่น จอก แหนแดง ผักตบชวา พืชตระกูลถั่วมีคุณสมบัติพิเศษกว่าพืชชนิดอื่นๆ คือ มีปมที่เรียกว่า ปมรากถั่ว ในปมเหล่านี้ จะมีเชื้อจุลินทรีย์พวกไรโซเบียมเป็นจำนวนมาก สามารถตรึงเอาธาตุไนโตรเจนจากอากาศมาเปลี่ยนให้อยู่ในรูปที่พืชสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ชนิดของพืชตระกูลถั่ว มี 4 ชนิด คือ

1. พืชตระกูลถั่วที่ไถกลบแล้วเปลี่ยนเป็นปุ๋ยได้รวดเร็ว สามารถขึ้นได้ดีในดินที่มีสภาพพื้นที่แตกต่างกัน ได้แก่ ปอเทือง โสนอินเดีย โสนใต้หวัน โสนคางคก เป็นต้น

2. พืชตระกูลถั่วที่ปลูกคลุมดิน สามารถคลุมดินได้ดีในสวนผลไม้ เพื่อปราบวัชพืช พืชบางชนิด ต้นเป็นเถา และใบร่วงหล่นเป็นปุ๋ยบำรุงดินได้แก่ ถั่วลาย ถั่วเสี้ยนป่า ไมยราพไร้หนาม คาโลโปโกเนียม ถั่วอัญชัน ถั่วกระด้าง ถั่วพริ้ว เป็นต้น

3. พืชตระกูลถั่วที่เป็นพืชเศรษฐกิจ เมล็ดและฝักเป็นอาหารสำหรับมนุษย์และสัตว์ สามารถปลูกใช้เป็นปุ๋ยพืชสดได้ หลังจากเก็บฝักและเมล็ดแล้ว ไถกลบลำต้นหรือส่วนที่เหลือลงในดิน ไม่นิยมปลูกเพื่อใช้เป็นปุ๋ยพืชสดโดยตรง แต่ถ้าจะใช้เป็นปุ๋ยพืชสด ได้แก่ ถั่วเขียว ถั่วพุ่ม ถั่วเหลือง ถั่วลิสง ถั่วแดง ถั่วพู ถั่วแขก เป็นต้น

4. พืชตระกูลถั่วชนิดอื่นๆ เป็นพืชที่ปลูกในที่รกร้างว่างเปล่า ช่วยป้องกันวัชพืชและศัตรูพืชอื่นๆ รวมทั้งเป็นแนวกันลมได้ ได้แก่ กระถินยักษ์ คราม ถั่วมะแฮะ ชีเหล็กผี เป็นต้น

การปลูกพืชตระกูลถั่ว เพื่อใช้เป็นปุ๋ยพืชสดให้ได้ผลดีนั้น ต้องพิจารณาปัจจัยต่างๆ ที่จำเป็น ได้แก่

1. ลักษณะของดินที่จะปลูก พืชตระกูลถั่วชนิดต่างๆ ขึ้นได้ดีในดินที่ไม่เหมือนกัน ก่อนปลูกควรปรับปรุงสภาพของดินให้เหมาะสมกับพืชที่จะปลูกเสียก่อน เช่น

- ถ้าดินเป็นกรด ควรใส่สารปรับปรุงดินประเภทหินปูน ปูนมาร์ล ปูนขาว หินแกรนิต เปลือกหอย ลงไปก่อน

- ถ้าเป็นดินทราย ควรใส่ปุ๋ยเคมีที่มีสูตรตัวเลขต่ำ สูตร 3-6-9 อัตรา 20-30 กิโลกรัมต่อไร่ หว่านเป็นปุ๋ยรองพื้นก่อนจะปลูกถั่ว เพื่อเร่งการเจริญเติบโตของพืชตระกูลถั่ว และให้น้ำหนักพืชสดสูง

2. ปัจจัยในเรื่องเวลาและฤดูกาลที่ปลูก เวลาที่เหมาะสมที่สุดก็คือ ปลูกตอนต้นฤดูฝนแต่ต้องคำนึงถึงระยะเวลาในการปลูกพืชเศรษฐกิจด้วย เพราะพื้นที่อาศัยน้ำฝนช่วงฝนตก และปริมาณน้ำฝน มีความสำคัญต่อ

พืชเศรษฐกิจเป็นอย่างยิ่ง หรือไม่ก็ให้ปลูกหลังจากการเก็บเกี่ยวพืชหลักก็ได้ เพราะขณะนั้น ยังมีความชื้นในดินอยู่

3.อายุของพืช ในช่วงเวลาการไถกลบ ให้คำนึงถึงปริมาณน้ำหนักรากพืช และจำนวนแร่ธาตุที่เพิ่มลงในดิน โดยต้องพิจารณาถึงอายุของพืชเป็นหลัก ระยะเวลาที่เหมาะสมในการตัดสับและไถกลบก็คือ ขณะที่ต้นพืชเริ่มออกดอกไปจนถึงระยะที่ออกดอกบานเต็มที่ เนื่องจากในระยะเวลาที่พืชตระกูลถั่วจะเจริญงอกงามสูงสุด และเป็นระยะที่องค์ประกอบของพืชอยู่ในสภาพที่เหมาะสมแก่การสลายตัว เมื่อไถกลบลงดิน จะให้ปริมาณอินทรีย์วัตถุ และธาตุไนโตรเจนแก่ดินสูงที่สุด

เกษตรกรทั่วไป ควรจะให้ความสนใจเรื่องการใส่ปุ๋ยพืชสด เพื่อการบำรุงดิน โดยเฉพาะปุ๋ยพืชสดจากพืชตระกูลถั่ว และนำไปปฏิบัติในพื้นที่ของตน เพราะนอกจากจะเป็นการลดต้นทุนการผลิตที่นับวันจะสูงขึ้น ยังช่วยเพิ่มผลผลิตและคุณภาพของพืชที่ปลูกให้สูงขึ้นอีกด้วย

นาย รัตวิ

ลู่ปลูกพืชทดแทนข้าว เร่งวางระบบตรวจสอบลดความซ้ำซ้อน

นายอนันต์ สุวรรณรัตน์ อธิบดีกรมการข้าว เปิดเผยว่า จากการศึกษาที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบโครงการปรับพื้นที่ปลูกพืชทดแทนการปลูกข้าวรอบที่ 2 โดยกำหนดให้พื้นที่เป้าหมายการดำเนินโครงการต้องไม่ใช่พื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการอื่นที่มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวในฤดูนาปรัง และต้องไม่ใช่พื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไปประกอบกิจกรรมอื่นเป็นการถาวรไปแล้ว ดังนั้น เพื่อให้เกิดการบูรณาการงานร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กรมการข้าว กรมส่งเสริมการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน และกรมปศุสัตว์ จึงได้ร่วมหารือและวางระบบการตรวจสอบความซ้ำซ้อนของเกษตรกรและพื้นที่เป้าหมาย นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาปรับใช้ โดยอ้างอิงจากทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวนาปรังปี 2559/60 ของกรมส่งเสริมการเกษตร ทั้งนี้มีการรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมโครงการตั้งแต่เดือนธันวาคม 2560 และได้ปิดการรับสมัครไปแล้ว ยกเว้นโครงการขยายการปลูกพืชปุ๋ยสด ปิดรับสมัครวันที่ 30 ม.ค. 2561 และโครงการส่งเสริมการปลูกพืชอาหารสัตว์ ฤดูนาปรัง ที่จะปิดการรับสมัครในวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2561 อย่างไรก็ตามหากเกษตรกรที่สมัครเข้าร่วมโครงการแล้วต้องการเปลี่ยนการเข้าร่วมโครงการ สามารถแจ้งถอนการสมัครได้ภายในวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2561

สำหรับรายละเอียดทั้ง 5 โครงการ มีสาระสำคัญ สรุปได้ดังนี้ 1.โครงการส่งเสริมการปลูกพืชหลากหลาย ฤดูนาปรัง เป้าหมายพื้นที่ 0.15 ล้านไร่ ทั้งนี้ โครงการฯ ดำเนินการสนับสนุนค่าใช้จ่ายไร่ละ 2,000 บาท ครั้วเรือนละไม่เกิน 15 ไร่ และถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิตพืชทดแทน 2.โครงการปลูกพืชปุ๋ยสด ฤดูนาปรัง เป้าหมายพื้นที่ 0.2 ล้านไร่ ทั้งนี้ โครงการฯ ดำเนินการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ต้นทุนไร่ละ 5 กิโลกรัม ครั้วเรือนละไม่เกิน 15 ไร่ สนับสนุนค่าไถ 2 ครั้ง (เตรียมดิน/ไถกลบ) ไร่ละ 500 บาท ครั้วเรือนละไม่เกิน 15 ไร่ และถ่ายทอดความรู้การปลูกพืชปุ๋ยสด 3.โครงการขยายการส่งเสริมการปลูกพืชหลากหลาย ฤดูนาปรัง เป้าหมายพื้นที่ 0.3 ล้านไร่ 4.โครงการขยายการปลูกพืชปุ๋ยสด ฤดูนาปรัง เป้าหมายพื้นที่ 0.2 ล้านไร่ และ 5.โครงการส่งเสริมการปลูกพืชอาหารสัตว์ ฤดูนาปรัง เป้าหมายพื้นที่ 0.4 ล้านไร่ดำเนินการสนับสนุนการปลูกพืชอาหารสัตว์ (ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์) ไร่ละ 2,000 บาท ไม่เกินรายละ 15 ไร่ ถ่ายทอดความรู้การปลูกพืชอาหารสัตว์ และประสานผู้ประกอบการรับซื้อ